

Aprob,

RAPORT
privind vizita efectuată la Penitenciarul Brăila, județul Brăila

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei la Penitenciarul Brăila, județul Brăila are ca obiect verificarea condițiilor de cazare și tratament din unitate și este structurat pe trei capitulo, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei.
2. Constatările rezultate din vizita efectuată.
3. Recomandări.

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul optional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. În acest sens, MNP poate vizita, anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din OPCAT.

În temeiul OPCAT, precum și a art. 4, art. 16 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, în data de 02.09.2020 a fost efectuată o vizită la Penitenciarul Brăila, județul Brăila, având ca obiectiv consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa de vizitare a fost formată din: doamna (jurist) și domnul (medic), consilieri ai Centrului Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului, precum și doamna reprezentant al organizației neguvernamentale Fundația Familia Galați.

Având în vedere că, până la data de 15 mai 2020 în România a fost instituită starea de urgență, ulterior fiind stabilită starea de alertă, vizita s-a efectuat numai în spațiile din interiorul Penitenciarului Brăila care prezintau risc scăzut de infectare cu virusul COVID-19 (comandament, sectorul vizite etc.), cu posibilitatea stabilirii unor contacte de comunicare cu o parte din persoanele custodiate, prin diverse sisteme de comunicații on-line, sau prin sectorul vizită (con vorbind telefonic cu dispozitive de separare), în condiții speciale, respectând măsurile de siguranță și regulamentele locurilor de detenție, utilizând și mijloace alternative de monitorizare.

Anterior efectuării vizitei, membrii echipei de vizitare au participat la o instruire în care s-au prelucrat următoarele materiale: Evaluare de risc și Plan de prevenire și protecție COVID-19, Procedura SSM pentru eliminarea/diminuarea riscului de infectare cu noul coronavirus COVID-19, Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, Măsuri de electrosecuritate, Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, Ordinul nr. 3577/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă, Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă specifice activității desfășurate, Măsuri de traseu.

Totodată, medicul echipei de vizitare a procedat la efectuarea triajului epidemiologic, prin verificarea simptomatologiei clinice preponderent respiratorie (tuse frecventă, strănut frecvent, stare generală modificată, rinoree etc.) a membrilor echipei de vizitare, a măsurat temperatura corporală a membrilor echipei de vizitare (toate persoanele având o temperatură situată sub $37,3^{\circ}\text{C}$) și au fost purtate discuții cu privire la posibilitatea intrării în contact cu persoane suspecte sau care au fost infectate cu noul coronavirus.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

La data efectuării vizitei, în Penitenciarul Brăila erau custodiate 378 persoane private de libertate, de sex masculin, la o capacitate legală de 275 locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de 137,45% din capacitatea legală. Penitenciarul Brăila este profilat pe detinerea în custodie a persoanelor care execută sanctiuni privative de libertate în regimurile semideschis și deschis. Referitor la categoria persoanelor vulnerabile, Penitenciarul Brăila custodia 6 persoane private de libertate cu vîrstă peste 60 de ani, cazate separat într-o cameră.

Conform informațiilor furnizate de către personalul Penitenciarului Brăila, persoanele private de libertate erau custodiate în 5 secții de deținere, clasificate pe regimuri de executare a pedepsei, după cum urmează:

- secția E1: 6 camere pentru regim semideschis – 68 persoane private de libertate, **procent de ocupare: 154,54%**, precum și 2 camere pentru regim deschis – 25 persoane private de libertate, procent de ocupare: **156,25%**;
- secția E2: 5 camere pentru infirmerie – 6 persoane private de libertate, procent de ocupare: 75%, precum și 5 camere pentru regim deschis – 27 persoane private de libertate, procent de ocupare: **168,75%**;
- secția E3: 7 camere pentru regim deschis – 20 persoane private de libertate, **procent de ocupare: 125%**, precum și 1 cameră pentru regim semideschis – 2 persoane private de libertate, procent de ocupare: 100%;
- secția E4: 21 camere pentru regim semideschis – 86 persoane private de libertate, procent de ocupare: 108,86% și 1 cameră pentru regim închis – 3 persoane private de libertate, procent de ocupare – 100%;
- secția E5: 10 camere pentru regim semideschis – 118 persoane private de libertate, **procent de ocupare: 161%**.

Totodată, capacitatea pe regimuri de executare a pedepsei, cuprindea la sediul din Brăila următoarele categorii:

1. Regim deschis: 75 deținuți (din care 3 persoane private de libertate interne în infirmerie), procent de ocupare a spațiilor de cazare regim deschis: **156,25%**
2. Regim semideschis: 278 deținuți (din care 3 persoane private de libertate interne în infirmerie și una în spital), procent de ocupare a spațiilor de cazare regim deschis: **141,83%**.
3. Regim închis: 3 deținuți, procent de ocupare: 100%.

Din informațiile primite cu privire la structura Penitenciarului Brăila a reieșit că în cadrul unității erau înființate și două puncte de lucru cu cazare permanentă a deținuților în afara locurilor de deținere: Grădina agrozootehnică Brăila (13 persoane private de libertate) și Grădina agrotehnică Siliștea (9 persoane private de libertate). În cele două subunități erau cazați deținuți clasificați în regim deschis, aceștia desfășurând activități lucrative pentru creșterea și întreținerea animalelor, respectiv înființarea, întreținerea și recoltarea culturilor de cereale și legume.

La cele două subunități ale Penitenciarului Brăila, gradul de ocupare pe regimuri de executarea a pedepsei era: **144,44%** la **Grădina agrozootehnică Brăila** (13 deținuți regim deschis) și 100% la **Grădina agrotehnică Siliștea** (9 deținuți regim deschis).

Având în vedere că în Penitenciarul Brăila existau secții de deținere în care supraaglomerarea era evidentă (gradul de ocupare variind între 125% și 168,75%), membrii echipei de vizitare consideră că este imperios necesară gestionarea supraaglomerării din aceste secții de deținere, motivat de faptul că aceasta este sursa unor probleme grave în domeniul tratamentului, sănătății, securității și reabilitării.

Conducerea Penitenciarului Brăila era asigurată de către un director și trei directori adjuncți (director adjunct siguranță deținerii și regim penitenciar, director adjunct intervenție psihosocială și director adjunct economico-administrativ), aceștia luând parte la discuțiile cu membrii echipei de vizitare.

Activitatea Penitenciarului Brăila era asigurată de către un număr de 214 angajați ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, **însă în statul de funcții figurau 74 de posturi vacante (21 posturi de ofițer și 53 de posturi de agent)**. Cea mai mare lipsă de personal se înregistra la

domeniul medical, educație, asistență psihosocială, escortă și în sectorul operativ. Conform informațiilor primite de la personalul Penitenciarului Brăila, **în perioada pandemiei de COVID-19 nu au fost efectuate încadrări, mai mult, la data de 01.03.2020 structura de personal era constituită din 216 posturi ocupate și 72 posturi vacante.** Având în vedere acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile legale pentru angajarea personalului medical, psihosocial și din sectorul operativ necesar desfășurării activităților din Penitenciarul Brăila.

Baza materială a Penitenciarului Brăila cuprindea sectorul de deținere format dintr-un pavilion cu două nivele (P+1), clădiri administrative, sector vizite, cameră pentru vizite intime, săli de clasă, cabine medicale, cabinet stomatologic, cabine pentru personalul penitenciarului, infirmerie, farmacie, bloc alimentar, spălătorie, terenuri de sport, curți de plimbare.

Pe secțiile de deținere și la curțile de plimbare erau instalate posturi telefonice, la care persoanele private de libertate aveau acces în funcție de programul aprobat. Conform informațiilor furnizate de către personalul unității, pe secția E1 erau instalate 7 posturi telefonice, pe secția E2 - 6 posturi telefonice, pe secția E3 - 5 posturi telefonice, pe secția E4 - 8 posturi telefonice, pe secția E5 - 6 posturi telefonice, iar la G.A.Z. Brăila și G.A. Siliștea era instalat câte un terminal.

Penitenciarul Brăila dispunea de 4 curți de plimbare la sediul unității. Una dintre ele este amplasată în interior, fiind delimitată de secțiile de deținere. În această curte internă erau amplasate două terminale telefonice și punctul comercial, de la care deținuții puteau efectua cumpărături în mod direct, cu frecvență zilnică. Celelalte trei curți de plimbare erau amplasate în exterior, pe o latură a secției de deținere E3. Două dintre acestea erau prevăzute cu toaletă. În cele 3 curți de plimbare erau instalate în total 8 terminale telefonice. În perioada pandemiei de COVID-19, programul de plimbare a fost adaptat pentru păstrarea distanțării fizice și scăderea riscului de infectare. Curțile de plimbare și spațiile comune erau dotate cu camere de supraveghere video.

Conform informațiilor primite de la personalul unității, numărul paturilor în camere varia în funcție de mărimea camerei, astfel că existau camere cu un pat, precum și camere cu 15 paturi. Fiecare cameră era dotată cu baie proprie.

Penitenciarul Brăila era racordat la sistemul centralizat de distribuție a apei și la canalizare. Apa caldă era distribuită zilnic după un program adus la cunoștința persoanelor private de libertate. Energia electrică era distribuită din sistemul centralizat, iar noaptea funcționa doar iluminatul de veghe. Produsele de igienă erau distribuite lunar, iar dezinsecția și dezinfecția se făceau periodic sau la cerere de către firme cu care erau încheiate contracte de prestări servicii. Nu exista sală de mese astfel că deținuții serveau masa în camere.

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din Penitenciarul Brăila, acestea au fost apreciate de conducerea penitenciarului ca fiind suficiente, astfel că în anul 2020 au putut fi efectuate o serie de reparații curente la spațiile de cazare a deținuților, printre care menționăm:

1. Lucrări de reparații curente la baia comună din cadrul secției E2, unde beneficiază de acordarea dreptului la îmbăiere zilnică deținuții din cadrul secțiilor E2 și E3 (placarea cu gresie și faianță a sălii de baie și antecamera sălii de baie; înlocuirea instalației sanitare vechi cu instalații individuale pentru fiecare cabină de duș și dotarea cu baterii de duș care permit reglarea temperaturii apei; înlocuirea instalației electrice; compartimentarea sălii de baie; dotarea antecamerei cu rafturi și cuciere pentru prosoape și materiale de igienă personală; dotarea cu ventilatoare pentru aerisire).

2. Lucrări de reparații curente și întreținere pe holurile de acces din cadrul secțiilor E2, E3 (lucrări de întreținere la instalațiile electrice ce cuprind: conductori electrici, tuburi de protecție, aparate electrice, întrerupătoare, prize etc., corpuși de iluminat incandescent și fluorescent, tablouri electrice; lucrări de întreținere la zugrăveli interioare lavabile; lucrări de întreținere sau completarea placajului de faianță și gresie unde este cazul; lucrări de vopsitorie la ușile și grădiile camerelor de detenție).

3. Lucrări de reparații curente în curțile de plimbare și punctele de control (revizuirea și repararea aparatelor și instalațiilor interioare de ventilație, încălzire și condiționare a aerului în scopuri igienice; repararea panourilor din plasă de sârmă, foișoare din sârmă ghimpată, din sârmă cu lamele tăietoare, din beton armat etc.; întreținerea chiturilor și a tencuielilor la elementele prefabricate ale împrejmuirii; întreținerea și refacerea straturilor de protecție anticorozivă pe suprafețele confecțiilor metalice aferente împrejmuirilor; revizuirea instalației electrice de iluminat aferente împrejmuirilor, care cuprinde: conductori electrici, tuburi de protecție, aparate electrice, întrerupătoare, prize etc., corpuri de iluminat incandescent și fluorescent, tablouri electrice).

4. Lucrări de investiții de mică amploare care nu necesită autorizație de construire.

Conform aprobării Notei conceptuale privind lucrările de intervenții fără autorizație de construire nr. 22631/DEA/PBBR/29.01.2020 și a Avizului C.T.E din cadrul A.N.P. nr. 43/07.02.2020, Penitenciarul Brăila a executat în regie proprie lucrări de înlocuire a țevilor de scurgere și alimentare cu apă rece și apă caldă menajeră în cadrul pavilionului de detenție și lucrări de înlocuire a tâmplăriei din lemn cu tâmplărie din PVC în cadrul camerelor de detenție din secțiile E2, E3, E4, E5, în spațiile în care își desfășoară activitatea comisiile de acordare a recompenselor și în spațiile folosite cu scop educativ. Aceste lucrări au constat în:

a) Lucrare de intervenție fără autorizație de construire "Înlocuire instalație de scurgere, instalație apă rece și apă rece menajeră" la Pavilionul de deținere (valoare 85.000 lei):

➤ Se înlocuiește instalația de scurgere, instalație de apă rece și de apă caldă menajeră în tot pavilionul de deținere care cuprinde un număr de **59 de camere de deținere**, blocul alimentar, sectorul vizită, punctul de primire deținuți, punct comercial, spații utilizate pentru activități socio-educative, cât și în spațiile utilizate de personalul unității ce desfășoară activități în pavilionul de deținere;

➤ Se refac integral grupurile sanitare: Lucrarea presupune refacerea în totalitate a grupurilor sanitare din următoarele camere de deținere: Secția E2 - 9 grupuri sanitare din camerele de deținere, E3 – 8 grupuri sanitare din camerele de deținere; E3.5 – chicinetă regim deschis; E4 – 12 grupuri sanitare din camerele de deținere, E4 – baia comună. Rezultă un total de **29 de grupuri sanitare din camerele de deținere**, o baie comună și spațiul chicinetă pentru regimul de deschis.

b) Lucrare de intervenție fără autorizație de construire "Înlocuire tâmplărie lemn cu tâmplărie PVC" la Pavilionul de deținere (valoare 160.000 lei) - lucrare executată cu o firmă specializată în astfel de lucrări:

Se înlocuiește tâmplăria din lemn cu tâmplărie PVC în **49 de camere de deținere** inclusiv grupurile sanitare și alte spații din cameră, astfel: secția E2 – 10 camere de deținere (include camera pentru executarea sacraunii disciplinare cu izolare și baia comună), secția E3 – 9 camere de deținere (include camera cu destinație chicinetă pentru regim deschis), secția E4 – 21 de camere de deținere și secția E 5 – 9 camere de deținere. De asemenea, se va înlocui tâmplăria din lemn cu tâmplărie PVC în zona punct primire deținuți, bloc alimentar, sector vizită, punct comercial persoane condamnate, spații utilizate pentru activități socio-educative, cât și în spațiile utilizate de personalul unității ce desfășoară activități în pavilionul de deținere.

Conform informațiilor furnizate de către conducerea unității, administrația Penitenciarului Brăila a depus și depune eforturi susținute pentru îmbunătățirea permanentă a condițiilor de cazare a persoanelor condamnate, urmând ca lucrările de investiție de mică amploare să fie continuante și în cursul anului 2021 pentru realizarea modernizării întregului pavilion de detenție și a tuturor camerelor de detenție care nu au fost cuprinse în Planul de reparații și investiții pentru anul 2020.

Totodată, pe parcursul anului 2020 achiziționarea bunurilor materiale a urmărit mai ales combaterea răspândirii infecției cu COVID-19, asigurarea materialelor de protecție (măști, mănuși, halate de protecție, etc.) și a dezinfecților pentru persoanele private de libertate și pentru personalul unității, după cum urmează:

1. În perioada 01.01.2020 – 31.08.2020 au fost achiziționate materiale sanitare (107300 măști medicale cu 3 pliuri; 75 măști cu filtru hepa; 25 000 perechi mănuși de unică folosință; 500 viziere)

în valoare totală de 120 000 lei, precum și dezinfectanți (pentru mâini 270 litri, pentru suprafețe 270 litri, nebulizator pardoseli) în valoare totală de 13 000 lei.

2. Din fondurile de la CASA OPSNAJ au fost distribuite prin Penitenciarul-Spital Poarta-Albă un număr de 26050 măști de protecție, 105 măști cu filtru HEPA, 3550 perechi mănuși de unică folosință, 550 perechi botoși de unică folosință, 400 halate de unică folosință și 55 combinezoane de protecție.

3. Au fost achiziționate termometre noncontact cu infraroșu pentru verificarea temperaturii personalului la intrarea și ieșirea din unitate.

4. Au fost achiziționate și montate dispensere din inox pentru dezinfecțantul de mâini.

Cu privire la verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, membrii echipei de vizitare au reținut că, după instituirea stării de urgență pe teritoriul României în baza Decretului Președintelui României nr. 195/16.03.2020, a fost elaborat Planul de măsuri pe durata stării de urgență nr. 28.151/20.03.2020 și ulterior, conform Hotărârii de Guvern nr. 394/15.05.2020 a fost elaborat Planul de măsuri după încetarea stării de urgență nr. 30.005/din 15.05.2020, ce au cuprins numeroase măsuri implementate la nivelul unității.

Având în vedere contextul epidemiologic generat de noul coronavirus, au fost luate măsuri de prevenire a infectării atât în rândul deținuților, cât și al personalului angajat, prin punerea în aplicare la nivel local a dispozițiilor și reglementărilor privind organizarea și desfășurarea activităților în contextul actual, elaborate la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor.

La nivelul Penitenciarului Brăila au fost luate următoarele măsuri de prevenție a infectării cu COVID-19:

- Postarea la infochioșcul destinat informării persoanelor private de libertate a conținutului adreselor Administrației Naționale a Penitenciarelor cu referire la situația epidemiologică;

- Derularea unei campanii de informare personalului cu privire la infectarea cu COVID-19, prin SMS și prin accesarea materialelor informative din portalul intern al Administrației Naționale a Penitenciarelor;

- Desfășurarea unor întâlniri de informare privind prevenirea răspândirii și infectarea cu SARS CoV-2, cu reprezentanți de cameră ai persoanelor private de libertate;

- Distribuirea de materiale educative la nivelul tuturor camerelor de deținere;

- Postarea de afișe la avizierele secțiilor de deținere și în spațiile de desfășurare a activităților de reintegrare socială;

- Transmiterea unor materiale audio-video de informare prin studioul TV cu circuit închis al Penitenciarului Brăila;

- Asigurarea accesului la informare a persoanelor custodiate prin prelungirea programului TV;

- Derularea de campanii de informare a persoanelor private de libertate prin activități directe individuale și de grup;

- Realizarea de informări directe, prin audiențe, privind adoptarea unor conduite adecvate situației epidemiologice actuale, purtarea corespunzătoare a materialelor de protecție, anunțarea oricărui tip de modificare a stării de sănătate, păstrarea distanței sociale, igienizarea și dezinfecțarea zilnică a camerelor de deținere;

- Suplimentarea numărului de convorbiri on-line corespunzător numărului de vizite;

- Acordarea dreptului la pachet, restant din perioada stării de urgență, concomitent cu cel de drept;

- Suplimentarea numărului de stații pentru acordarea dreptului la convorbiri on-line (cu două stații), la data efectuării vizitei fiind patru stații funcționale;

- Amenajarea sectorului vizită prin instalarea de panouri separatoare din plexiglas între persoanele private de libertate și vizitatori;

- Acordarea dreptului la convorbiri on-line, indiferent de situația disciplinară a deținuților;

- Întocmirea de programe zilnice de plimbare și de "uși deschise", în măsură să asigure fragmentarea secțiilor și alternanța acordării echitabile a acestor drepturi, astfel încât în cazul unor

infectări cu virusul SARS CoV-2 să fie expuse grupuri cât mai mici de persoane private de libertate;

- Adaptarea programelor de reintegrare socială la programele zilnice de plimbare și de "uși deschise";

- Prezentarea la program a personalului unității, secvențial, în două ture (06.00 – 14.00; 14.00-22.00);

- Montarea de dispensere cu material dezinfecțant, în cadrul posturilor de control acces, secțiilor de deținere, la intrările în pavilioanele sectorului administrativ, la G.A.Z. Brăila și la G.A. Siliștea;

- Au fost emise decizii ale directorului unității, atât privind accesul personalului în serviciu, la program secvențial, cât și pentru acordarea drepturilor persoanelor private de libertate (la vizită, pachet, vizită intimă, convorbiri on-line, etc.), ori privind modalitatea de acordare a permisiunilor de ieșire din penitenciar;

- Dezinfecțarea mijloacele auto ale unității după fiecare cursă;

- Efectuarea zilnică a igienizării toaletelor camerelor de deținere, a curților de plimbare, precum și a spațiilor comune la care au acces deținuții, iar săptămânal, se efectua dezinfecția generală pe secțiile de deținere;

- Efectuarea zilnică a dezinfecției spațiului de lucru personal la finalul programului de lucru secvențial;

- Asigurarea măștii de protecție pentru fiecare persoană privată de libertate.

- Efectuarea, de către personalul cu atribuții în domeniu, a unor verificări zilnice cu privire la respectarea măsurilor pentru prevenirea răspândirii SARS-CoV-2.

Conform informațiilor furnizate de către personalul penitenciarului, în perioada pandemiei de COVID-19, până la efectuarea vizitei, la nivelul Penitenciarului Brăila nu au fost cazuri de infecție respiratorie cu virusul SARS-CoV-2 în rândul deținuților. La cadre au fost înregistrate 3 persoane confirmate cu COVID-19 pozitiv și un număr de 9 angajați contacti direcți. La momentul efectuării vizitei, nu exista niciun caz confirmat COVID-19 pozitiv. Pentru fiecare persoană confirmată cu COVID-19 pozitiv a fost anunțată Direcția de Sănătate Publică Brăila, au fost izolați contactii direcți, iar cazurile confirmate au fost interne 48 de ore și apoi carantine, conform recomandării medicilor specialiști.

În vederea prevenirii infectării cu virusul SARS CoV-2 a persoanelor private de libertate, Penitenciarul Brăila a adoptat măsuri de protecție medicală, astfel că s-au aflat în izolare medicală 14 zile următoare deținuți: 3 persoane private de libertate după participarea la înhumarea unui membru al familiei, 1 persoană privată de libertate pentru vizită intimă (48 de ore) fiind căsătorit în penitenciar, 2 persoane private de libertate după externarea dintr-un spital din rețeaua Ministerului Sănătății, precum și 3 persoane private de libertate exterminate din rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor (izolare pe o perioadă de 7 zile). La data efectuării vizitei, nu se aflau persoane private de libertate în izolare medicală.

Cu privire la siguranța Penitenciarului Brăila, conform informațiilor furnizate de conducerea unității nu s-au produs incidente deosebite, nici în perioada stării de urgență, nici a stării de alertă, până la data efectuării vizitei.

Referitor la situația disciplinară, din informațiile furnizate de personalul penitenciarului, a reieșit că în anul 2020 au fost întocmite 144 de rapoarte de incident, fiind aplicate 117 sancțiuni, după cum urmează: 4 sancțiuni cu avertismen; 29 sancțiuni cu suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive pe o perioadă de cel mult o lună; 54 de sancțiuni cu suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igienă individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală, pentru o perioadă de cel mult 2 luni; 27 de sancțiuni cu suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult 3 luni; 3 sancțiuni cu izolarea pentru maxim 10 zile.

Referitor la sancțiunile cu izolarea, personalul unității a precizat că propunerile cu această sancțiune au fost mai întâi evaluate din punct de vedere medical, iar, în situațiile în care se aprecia că nu sunt întrunite toate condițiile de siguranță medicală, se realiza înlocuirea sancțiunii.

Conform informațiilor primite de la personalul unității, precum și de la persoanele private de libertate, sancțiunile fuseseră aplicate în urma efectuării cercetării disciplinare și a audierii deținuților.

Din examinarea situației de mai sus, se remarcă numărul mare de sancțiuni contestate, ceea ce demonstrează cunoașterea procedurii disciplinare de către persoanele private de libertate. Totodată se observă ponderea mare a sancțiunii constând în suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală, pe o perioadă de cel mult două luni, precum și a sancțiunii cu suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult trei luni.

În privința abaterilor disciplinare ușoare, administrația penitenciarelor este încurajată să utilizeze, în măsura posibilă, prevenirea conflictelor, medierea sau orice alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor pentru a preveni încalcările disciplinare sau pentru a soluționa conflictele, astfel cum se recomandă în Regulile Mandela (Regula nr. 38).

Totodată, precizăm că, potrivit Normelor CPT, deciziile de aplanare a conflictelor trebuie să aibă prioritate în fața sancțiunilor și procedurilor disciplinare oficiale. Sancțiunile disciplinare, dacă sunt aplicate, trebuie guvernate de principiul proporționalității și impuse în total acord cu regulile și procedurile oficiale relevante, fără să ia forma unor pedepse neoficiale.

Referitor la acordarea asistenței medicale, la nivelul Penitenciarului Brăila aceasta era asigurată de către un medic șef secție (medic primar medicină generală) și de către un medic stomatolog. **În statul de funcții existau 3 posturi vacante de medici**. Pe perioada stării de alertă s-a organizat un concurs pentru angajare medic pe perioadă determinată, însă nu s-a prezentat niciun candidat. La sectorul medical își desfășurau activitatea și 8 asistenți medicali care asigurau și continuitatea asistenței medicale în afara programului normal de lucru, însă existau și **2 posturi de asistent medical vacante (un asistent de stomatologie și unul de medicină generală)**.

Sectorul medical era alcătuit din cabinet medical, un cabinet stomatologic care conținea un unit dentar recent achiziționat, infirmerie cu 3 camere și o cameră pentru cazurile de refuz de hrană, precum și o oficină pentru distribuirea medicamentelor.

După analizarea **Registrului de consultații și tratament** s-a constat că în perioada 14 mai-15 august 2020 a fost acordat un număr de 810 consultații. Se observă numărul foarte mare de consultații acordate zilnic (peste 85). În acest context în urma examinării registrului s-a constatat că există semnătura persoanei private de libertate căreia i se administra tratamentul, însă **în unele cazuri, nu erau complete toate rubricile, lipsind date despre diagnostic, tratament, semnătura și parafa medicului**. S-a verificat în mod aleatoriu medicația administrată pentru diabet zaharat și pentru afecțiuni psihice și s-a constatat că, zilnic, se efectuau în medie aproximativ 20 tratamente pentru diabet, respectiv 25 tratamente pentru afecțiunile psihice.

Pentru evaluarea și reevaluarea de specialitate a persoanelor private de libertate acestea erau prezentate fie la Spitalul Județean Brăila, fie la diverse penitenciare-spital. Din discuțiile cu medicul penitenciarului a rezultat că au existat situații în care **programarea pentru un consult la unul din spitalele din Brăila se realiza cu mare dificultate, putând dura de exemplu în cazul unui consult cardiolitic și câteva luni**. De asemenea, din relatările conducerii penitenciarului a reieșit că au existat și 2 cazuri de persoane care au solicitat și li s-a aprobat efectuarea de consultații medicale în cadrul unor cabinete medicale particulare contra cost.

Cu privire la internările intervenite în perioada 01.03.2020 și până la data vizitei, a reieșit că au fost interne 16 persoane private de libertate, după cum urmează: 8 în Spitalul Județean Brăila și 8 în alte spitale-penitenciar cu diverse patologii (traumatisme, insuficiență renală, insuficiență respiratorie). Au existat în această perioadă și 2 solicitări la numărul de urgență 112 pentru situații medicale – un edem glotic și un alt caz de insuficiență respiratorie, cazuri rezolvate în cadrul secțiilor spitalicești.

Din punct de vedere al afecțiunilor psihiatrice, s-a constatat că în Penitenciarul Brăila era înregistrat un număr redus de persoane cu această patologie (aproximativ 8-9 cazuri). În general, nu se înregistraseră cazuri grave (schizofrenie sau psihoze), însă, în situațiile în care era necesar un

consult de specialitate, acesta se realiza fie la Spitalul de Urgență Brăila, fie la Penitenciarul-Spital Poarta Albă. În acest context al patologiei psihiatrice se înscrău și 2 persoane private de libertate și obligate la tratament medical ca măsură de siguranță.

În cadrul vizitei au fost examineate prin sondaj și foi de observație medicală a unor persoane private de libertate cu boli cronice (diabet, hipertensiune arterială) sau cu patologie psihiatrică. S-a constatat că erau completate tratamentele administrate, erau notate consulturile efectuate în unități de specialitate în afara sistemului penitenciar, erau prezente semnătura și parafa medicului, **însă într-un caz lipsea consimțământul informat al pacientului și, de asemenea, nu toate foile de observație medicală aveau atașate consimțământul pentru prelucrarea datelor cu caracter personal.**

După analizarea Registrului de leziuni traumatici și autoagresiune s-a constatat că, de la începutul anului și până la data vizitei, era consemnat un număr de 44 de cazuri. Dintre acestea, în circa 4-5 situații erau autoagresiuni, iar restul heteroagresiuni. Examinând registrul, s-a constat că **nu toate rubricile erau complete, lipsind în unele cazuri informații despre posibilitatea efectuării unei expertize medico-legale, nu figurau în toate situațiile semnăturile persoanelor private de libertate sau semnătura și parafa medicului.** Din relatăriile conducerii, precum și din examinarea registrelor, a rezultat că au fost aplicate sancțiuni disciplinare și în cazurile de autoagresiune, fapt care contravine recomandărilor făcute de delegația CPT la ultima vizită efectuată în România și concretizate într-un raport publicat în luna martie 2019. Astfel, CPT recomandă autorităților române să se asigure ca actele de autoagresiune și tentativele de suicid să nu mai fie sanctionate disciplinar și, în consecință, dispozițiile legale relevante să fie modificate. Motivarea acestei atitudini constă în aceea că „astfel de acte reflectă deseori suferința pe care deținuții încăuză o întâmpină”.

Având în vedere aspectele de mai sus, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile în vederea completării tuturor rubricilor din registrele medicale cu semnarea și parafarea tuturor indicațiilor medicale sau în toate cazurile când aceasta se impune, precum și informarea persoanelor private de libertate cu privire la posibilitatea efectuării unei expertize medico-legale, în cazul existenței unor agresiuni fizice. Totodată, este necesară aplicarea Normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a recomandărilor făcute de delegația CPT la ultima vizită în România cu privire la interzicerea sancțiunilor disciplinare pentru actele de autoagresiune.

Cu privire la refuzul de hrană, în perioada 01.01.2020-31.08.2020 la nivelul Penitenciarului Brăila au fost înregistrate un număr de 27 de cazuri în care deținuții au apelat la această formă de protest a refuzului de hrană pentru diverse motive. Dintre acestea, 5 refuzuri de hrană s-au prelungit pe decursul mai multor zile (un maxim de 12 zile în cazul unui singur deținut). Majoritatea celor aflați în refuz de hrană aveau motive legate de problematica juridică, situații a căror rezolvare nu era de competența administrației unității. În unele cazuri, persoanele private de libertate au renunțat la forma de protest imediat după refuzarea a trei mese consecutive și audierea de către director/judecătorul de supraveghere, fiind un mijloc prin care aceștia își făceau în mod direct și rapid cunoștu problemele factorilor decidenți (probleme legate de transfer, loc de executare a pedepsei, repartiție la camere, etc). Studiind registrul de refuz de hrană, s-a constatat că în general informațiile necesare erau consemnate, **însă existau și rubrici necomplete – starea de sănătate la intrarea în refuz de hrană, data și motivul ieșirii din refuz de hrană.**

Referitor la decese, din informațiile furnizate de către personalul penitenciarului, precum și din analiza registrelor, a reieșit că în anul 2020 nu s-au înregistrat cazuri de decese sau sinucideri. În evidențele cabinetului medical existau la data vizitei 9 persoane care primeau tratament psihiatric și 6 persoane foste consumatoare de droguri, dar fără tratament substitutiv. Aceste persoane erau și în evidența psihologilor unității, starea lor fiind monitorizată zilnic.

În ceea ce privește asigurarea alimentației, atât din documentele puse la dispoziție cu privire la conținutul caloric al meniuului zilnic, cât și din constatarea proprie a membrilor echipei de vizitare, s-a reținut că hrana servită persoanelor private de libertate corespunde din punct de vedere fizic și

organoleptic. Acest lucru s-a reflectat și în interviurile și în răspunsurile primite de la persoanele private de libertate în cadrul chestionarelor care le-au fost înmânate în timpul efectuării vizitei.

Penitenciarul deținea un bloc alimentar autorizat din punct de vedere medical, unde hrana era preparată sub supravegherea unui bucătar angajat.

Meniul era diferențiat pe diverse criterii cum ar fi: vârstă, munca prestată, religie, preferință personală (vegetarieni), starea de sănătate (diabet, hipertensiune arterială, distrofici, etc). La data realizării vizitei meniul comun cuprindea la micul dejun ceai, margarină și biscuiți, la prânz ciorbă țărănească și iahnie de fasole cu cărneați, iar la cină pilaf cu carne.

Referitor la metodele alternative compensatorii pentru respectarea drepturilor persoanelor private de libertate, conducerea Penitenciarului Brăila a precizat următoarele:

Specialiștii sectorului reintegrare socială (educatori, psihologi, asistenți sociali, monitor sportiv, agent tehnic) au derulat cu persoanele private de libertate custodiate activități structurate și semistructurate în conformitate cu deciziile subsecvente ale Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu măsurile prevăzute în Planul de măsuri pe durata stării de urgență nr. 28.151/20.03.2020 și ulterior, Planul de măsuri după încetarea stării de urgență nr. 30.005/15.05.2020, cu modificările și completările ulterioare.

S-au desfășurat activități de informare în rândul persoanelor private de libertate cu privire la măsurile de protecție care trebuie respectate în vederea reducerii riscurilor, prevenția și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 în cadrul Campaniei de informare și conștientizare privind prevenirea răspândirii virusului SARS CoV-2 în unitățile din sistemul penitenciar, care s-a derulat periodic, începând cu luna martie, până la data efectuării vizitei..

Având în vedere contextul epidemiologic, asistența psihosocială a persoanelor private de libertate a fost acordată în regim individual și în grupuri mici, de pe aceeași secție de deținere. Programele de educație, de asistență psihologică și de asistență socială au fost realizate prin participarea persoanelor private de libertate în grupuri mici, de la nivelul aceleiași camere de deținere.

Activitățile individuale, derulate cu deținuții de pe toate secțiile de către personalul de specialitate repartizat pe secții, au avut în vedere următoarele tematici: activitățile de cunoaștere cu evaluare periodică și finală, consimilate în documentele de lucru, activitățile de consiliere la nevoile identificate sau în situații de criză, activități de con vorbiri individuale și soluționarea cererilor.

Consilierea psihologică individuală a fost prioritizată către populația carcerală cu dificultăți în gestionarea agresivității, cu afecțiuni psihice, cu risc de suicid. Consilierea a fost realizată de către specialiștii psihologi, cu respectarea confidențialității și a măsurilor de igienă recomandate în Planul de măsuri a Penitenciarului Brăila, după încetarea stării de urgență.

Consilierea pe probleme sociale a avut în vedere identificarea de resurse, menținerea relației cu mediul de suport (pentru cei nevizitați), dezvoltarea abilităților decizionale în situații de risc. De asemenea, au fost întreprinse demersuri pentru soluționarea problemelor sociale și obținerea diverselor documente prin apeluri telefonice, în situații temeinic justificate, în cazul necesității intervenției imediate și adrese scrise înaintate către instituții cu obiect de activitate în domeniul protecției sociale (primării, case de pensii, servicii de evaluare complexă a persoanelor cu handicap, stare civilă). S-au desfășurat activități de colaborare cu D.G.A.S.P.C. pentru copiii deținuților care beneficiază de măsuri de protecție a copilului (exemplu: plasament la asistent maternal).

La momentul analizării în cadrul Comisiei de liberare condiționată, persoanele private de libertate au beneficiat de informare și consiliere de către personalul sectorului reintegrare socială referitor la posibilitatea continuării procesului de școlarizare, precum și a necesității prezentării la AJOFM de care aparține, în scopul înregistrării în baza de date a agenției pentru identificarea unui loc de muncă și formării profesionale, prin cursuri de calificare și recalificare profesională. Pentru a facilita procesul de reinserție socială, A.J.O.F.M. Brăila a transmis Penitenciarului Brăila, cu frecvență săptămânală, lista cu locurile de muncă vacante la nivel local. Aceasta era afișată ulterior, în spațiile de lucru ale sectorului reintegrare socială, pentru informarea persoanelor private de libertate.

În permanență, reprezentanții sectorului reintegrare socială au colaborat cu angajații sectorului operativ și medical pentru monitorizarea stării de spirit a persoanelor private de libertate și rezolvarea problemelor semnalate de către acestea. La nivelul fiecărei secții de deținere o echipă multisciplinară alcătuită din câte un reprezentant al celor trei sectoare menționate a monitorizat câte șapte persoane private de libertate cunoscute cu comportamente agresive.

Contactul cu exteriorul s-a menținut și prin activitățile de școlarizare pentru clasele I-XIII, pentru anul școlar 2019-2020. Deși activitatea de școlarizare a fost suspendată pe perioada stării de urgență și a stării de alertă, s-a menținut legătura cu instituțiile colaboratoare, în vederea asigurării continuității procesului de învățământ, prin adrese scrise la instituții de învățământ și unități penitenciare. Școlile colaboratoare au transmis materiale spre studiu, care au fost distribuite la nivelul camerelor de deținere, inclusiv fișe de lucru. După completare, fișele de lucru s-au constituit în portofolii individuale și au fost transmise școlilor colaboratoare, spre verificare. În cursul lunii iunie au finalizat cursurile de școlarizare clasele I-XIII după cum urmează: la nivel primar au promovat 18 persoane private de libertate; la nivel gimnazial au promovat 26 de persoane private de libertate, iar la nivel liceal au promovat 46 de persoane private de libertate.

Referitor la activitățile sportive desfășurate în perioada stării de urgență în acord cu Planul de măsuri al Penitenciarului Brăila s-a asigurat rulajul persoanelor custodiate de pe toate secțiile de deținere, pe întreaga durată a zilei, conform Orarului sălii de sport, ce a presupus planificarea zilnică a accesului persoanelor private de libertate la sala de sport aflată în cadrul sectorului de deținere. Activitatea s-a desfășurat în serii de cel mult 5 persoane private de libertate cazate în cadrul aceleiași camere. După fiecare serie, a urmat o pauză necesară aerisirii și dezinfecției spațiului. Numărul participărilor deținuților la sala de sport a fost de 1084 la activitățile de gimnastică de întreținere și culturism, antrenamente tenis de masă.

La data efectuării vizitei erau în curs de amenajare două spații pentru derularea cursurilor de școlarizare, în format on-line, pentru asigurarea dreptului la învățământ în anul școlar 2020-2021. De asemenea, a fost identificat un spațiu care va fi echipat cu aparatură în vederea derulării cu colaboratorii externi/culte religioase a unor activități și programe de educație și asistență psihosocială în regim on-line. Acest spațiu va fi folosit și pentru derularea în colaborare cu Biblioteca Județeană "Panait Istrati" Brăila a celor două Proiecte Erasmus+ începute anterior decretării stării de urgență. De asemenea, în colaborare cu Biblioteca Județeană "Panait Istrati" Brăila este realizată Revista Penitenciarului Brăila "NOI" în care sunt publicate materiale scrise de deținuți din Penitenciarul Brăila.

În ceea ce privește unele aspecte desprinse din chestionarele aplicate persoanelor private de libertate, acestea s-au declarat nemulțumite de supraaglomerarea din camere, de prezența ploșnițelor și gândacilor în camere, de programul limitat pentru distribuția apei calde, de lipsa activităților educative și de accesul limitat la curtea de plimbare.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

a) Conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. gestionarea supraaglomerării în cadrul Penitenciarului Brăila, în condițiile în care la momentul vizitei supraaglomerarea era evidentă în unele secții de deținere (grad de ocupare cuprins între 125% -168,75%), astfel încât să fie evitate eventualele probleme grave care ar putea fi generate în domeniul tratamentului, sănătății, securității și reabilității;

2. angajarea personalului medical, psihosocial și din sectorul operativ necesar desfășurării activităților din Penitenciarul Brăila.

b) Conducerii Penitenciarului Brăila să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Urgentarea demersurilor în vederea ocupării posturilor vacante de medic și asistenți medicali în vederea îmbunătățirii asigurării asistenței medicale.

2. Continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de deținere, precum și efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare, precum și verificarea eficienței substanțelor folosite, având în vedere că, din interviurile cu persoanele private de libertate și din observațiile membrilor echipei de vizitare, a reieșit că, la data efectuării vizitei, existau insecte dăunătoare în unele camere de deținere.

3. Completarea tuturor rubricilor din registrele medicale cu semnarea și parafarea tuturor indicațiilor medicale sau în toate cazurile când aceasta se impune, precum și întocmirea foilor de observație, cu respectarea legislației în domeniu, prin atașarea consimțământului informat al pacientului și a consimțământului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal.

4. Informarea persoanelor private de libertate cu privire la posibilitatea efectuării unei expertize medico-legale, în cazul existenței unor agresiuni fizice

5. Aplicarea Normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a recomandărilor făcute de delegația CPT la ultima vizită în România cu privire la interzicerea sancțiunilor disciplinare pentru actele de autoagresiune.

6. Utilizarea, în măsura posibilă, a prevenirii conflictelor, a medierii sau oricărora alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, pentru a preîntâmpina încălcările disciplinare sau pentru a soluționa conflictele, astfel cum se recomandă în Regulile Mandela (Regula nr. 38).

7. Continuarea Campaniei de informare și conștientizare privind prevenirea răspândirii SARS-CoV-2 prin intermediul postului tv cu circuit închis, al ședințelor de consiliere individuală sau de grup, precum și prin intermediul materialelor tipărite (broșuri, flyere)

8. Verificarea aspectelor sesizate de către persoanele private de libertate cu privire la lipsa activităților educaționale și accesul limitat la curtea de plimbare.

Bacău, 19.10.2020